

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania S. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrze
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 marca 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 22 sierpnia 2023 r., sygn. akt III AUa 660/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami
z art. 98 par. 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2023 r., III AUa 660/21 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 24 lutego 2021 r., X U 1563/19 w całości w ten sposób, że oddalił odwołanie S. Ś. (ubezpieczony albo odwołujący się) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrze (organ rentowy) z dnia 29 kwietnia 2019 r. odmawiającej ubezpieczonemu S. Ś. ponownego ustalenia wysokości emerytury na mocy art.

110a ustawy emerytalnej, albowiem nowo ustalony wskaźnik podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego nie przekracza 250%.

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Apelacyjny uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy ubezpieczony nie wykazał, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie za 2 niedziele w miesiącu oraz dodatki za pracę w porze nocnej i za II zmianę, dodatki za pracę w warunkach szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne. W tej sytuacji Sąd drugiej instancji przyjął, że brak dowodów, że wynagrodzenie ubezpieczonego za wskazane w opinii biegłego lata kształtowało się co najmniej w takiej wysokości jak uznał biegły. Pominięcie przy obliczaniu najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wynagrodzenia za 2 niedziele w miesiącu oraz dodatków za II i nocną zmianę, a także dodatków za pracę w warunkach szkodliwych i uciążliwych spowoduje, że wskaźnik podstawy wymiaru będzie niższy niż 250%. Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny uznał, iż ubezpieczony nie spełnia przesłanki niezbędnej do przeliczenia emerytury, w oparciu o art. 110a ustawy emerytalnej, bowiem wskaźnik podstawy wymiaru jest niższy niż 250%.

Ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na dokonaniu tej oceny w sposób niewszechstronny i z całkowitym pominięciem całości przeprowadzonych dowodów w tym: zeznań świadków K. G. i A.S., zeznań ubezpieczonego S. Ś. oraz opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego Z. T. i sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, iż ubezpieczony nie wykazał, że w spornym okresie od 1966 - 1979 uzyskiwał wynagrodzenie za 2 niedziele w miesiącu oraz dodatki za pracę w porze nocnej i za II zmianę, dodatki za pracę w warunkach szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że jest ona oczywiście uzasadniona. W omawianej sprawie skarga kasacyjna jest

uzasadniona względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu indywidualnego ubezpieczonego S. Ś. tj. jego uprawnieniem do pobierania świadczenia emerytalnego we właściwej wysokości z uwzględnieniem możliwości korzystnego przeliczenia świadczenia przyznanej przez art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu wniosku skarżący podniósł, że w niniejszej sprawie orzekały sądy dwóch instancji, tj. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie XU 1563/19 oraz Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie III AUa 660/21. Sądy te w oparciu o ten sam materiał dowodowy doszły do dwóch diametralnie różnych wniosków co do tego czy ubezpieczony spełnił wszelkie wymagania co do możliwości przeliczenia jego świadczenia emerytalnego w oparciu o art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wynikało to z diametralnie różnej oceny zeznań świadków oraz opinii biegłego sądowego z zakresu ustalania wysokości emerytur i rent Z. T. Sąd Apelacyjny w Katowicach nie widząc nawet konieczności dodatkowego uzupełniającego przesłuchania ubezpieczonego, na posiedzeniu niejawnym wydał wyrok zmieniający w całości wyrok Sądu pierwszej instancji, oddalając odwołanie ubezpieczonego. To niewątpliwie świadczy o niewątpliwym przekroczeniu przez Sąd drugiej instancji zasady swobodnej oceny dowodów.

Organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania, o oddalenie skargi kasacyjnej w całości; a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz ZUS według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Tymczasem argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność przedmiotowej skargi kasacyjnej, ogranicza się do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z dokonanej przez skarżącego własnej oceny zebranego w tej sprawie materiału dowodowego. Ponadto, stanowi ona w istocie stanowi próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych.

Całkowicie poza zakresem kontroli przez Sąd Najwyższy pozostaje podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Co do zarzutu

naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy uznaje za konieczne przypomnieć, że treść oraz kompozycja art. 398³ k.p.c. wskazuje, że choć generalnie dopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, to jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, choćby naruszenie odnośnych przepisów mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Inaczej mówiąc, niedopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie, którą wypełniają takie właśnie zarzuty.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Sąd Najwyższy uwzględnił również, że skarżący opiera swoją skargę kasacyjną wyłącznie na zarzutach procesowych, natomiast nie powołuje w podstawach zaskarżenia jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego. Tymczasem, to właśnie przepis bądź przepisy prawa materialnego stanowiły podstawę wyrokowania przez Sąd odwoławczy. Z tych względów w ogóle nie jest możliwa ocena, czy deklarowane przez skarżącego oczywiste naruszenie przepisów postępowania powołanych, zarówno w podstawach kasacyjnych, jak i we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przecież art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Przedstawione przez skarżącego okoliczności nie mogą zatem usprawiedliwiać wniosku o rozpoznanie skargi kasacyjnej opartego na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można mówić zwłaszcza wtedy, gdy skarżący dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się wyłącznie - jak w niniejszej sprawie - do przytoczenia zarzutów w zakresie obrazu przepisów prawa procesowego i pomija równocześnie

przepisy prawa materialnego, których naruszenia miałyby się ewentualnie dopuścić sąd. Dlatego w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów postępowania wymienionych przez w podstawie zaskarżenia mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 czerwca 2019 r., III PK 73/18, LEX nr 2686083; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I UK 67/17, LEX nr 2490071). Skarżący musi więc wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), że kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy wpływ ten był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 16460590; z dnia 19 maja 2015 r., II PK 273/14, LEX nr 2008656 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811; z dnia 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678).

Sąd Najwyższy nadmienia również, że nie można przyjąć, że oczywistej zasadności skargi dowodzi wydanie odmiennych orzeczeń w niniejszej sprawie przez Sądy pierwszej oraz drugiej instancji.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[r.g.]

